

جزوه آموزش چهره به چهره و گروهی

“یک میلیون امضاء برای تغییر قوانین تبعیض آمیز”

تابستان ۱۳۸۵

کلیات طرح "یک میلیون امضاء برای تغییر قوانین تبعیض آمیز"

گروه‌هایی از فعالان جنبش زنان پس از تجمع ۲۲ خرداد سال ۱۳۸۵ (در میدان هفت تیر) بر آن شدند که در ادامه‌ی پیگیری اهدافی که در قطعنامه آن تجمع اعلام شده بود در جهت تلاش برای تغییر قوانین ناعادلانه و زن‌ستیز در ایران، حرکتی جمعی و هدف‌مند (کمپین) را در دستور کار خود قرار دهند. این کمپین در واقع تلاش وسیعی برای "جمع‌آوری یک میلیون امضاء" به منظور درخواست تغییر قوانین تبعیض آمیز در کشورمان است.

اهداف کمپین

جمع‌آوری یک میلیون امضاء، تنها یکی از اهداف محوری این کمپین است زیرا این کمپین اهداف دیگری را نیز مدنظر دارد یعنی پیشبرد این طرح با اهداف چندجانبه صورت می‌گیرد:

۱ - این پروژه، مبنایی برای مشارکت جمعی بخش‌های وسیعی از شهروندان برای تغییرات مثبت اجتماعی و رسیدن به هدفی معین و مشروع (رفع تبعیض‌های قانونی علیه زنان) را شکل می‌بخشد.

۲ - یکی از هدف‌های مهم این حرکت جمعی، آشنایی و گفت و گوی رو در رو با گروه‌های مختلف زنان و شهروندان در سطح گسترده است. ارتباط مستقیم مدافعان حقوق برابر با شهروندان و هموطنان خود باعث آگاهی یافتن از نیازها و لمس مشکلات آنها در زندگی روزمره (به خصوص در زمینه‌ی مسائل حقوقی) خواهد شد و متقابلاً باعث افزایش آگاهی و حساسیت شهروندان از نابرابری‌های حقوقی در میان زنان و مردان هم‌وطن‌مان می‌گردد.

۳ - از سویی این تلاش و عمل جمعی به زنان و مردان حق طلب تجربه‌های بسیاری می‌آموزد و ارتباط بیشتر آنان را با گروه‌های مختلف در بطن جامعه گسترش می‌دهد. از تبعات مثبت این ارتباط (اگر تداوم یابد) ایجاد زمینه برای بخشیدن صدا به زنان خاموش (بی‌صدایان) خواهد شد.

۴ - اساس این کمپین، اعتقاد به رشد آگاهی، ایجاد گفتگو میان شهروندان و آموختن فعالیت‌های جمعی و دموکراتیک یعنی اصلاحات از پایین، از درون جامعه‌ی مدنی و نه از بالا است. بنابراین، پایه‌ی این عمل جمعی، اعتقاد به ضرورت تقویت حوزه عمومی، اعتقاد به توانمندسازی زنان، باور به اینکه تنها تغییراتی ماندگار و ریشه‌ای هستند که از بطن جامعه می‌جوشند و نتیجه‌ی آشنایی مستقیم با دردها و لمس مشکلات، به طور مستقیم یا غیرمستقیم توسط تک تک افرادند، و نیز آگاهی از این امر که مشکلات حقوقی، مشکل فردی و خصوصی نیست و شمار زیادی از زنان با تبعات تلخ آن دست و پنجه نرم می‌کنند.

۵ - یکی دیگر از اهداف این کمپین بر این اساس است که تلاش‌گران این کمپین، در عمل و تماس مستقیم با شهروندان جامعه‌ی خود، متوجه شوند که بدون تحمل سختی، بدون پرداخت هزینه و البته اتحاد و همدلی، هیچ بی‌عدالتی و تبعیضی قابل تغییر نیست. همدلی و همکاری صمیمانه‌ی مدافعان حقوق برابر و انسانی در راستای پیشبرد این پروژه‌ی عدالت‌خواهانه، بی‌تردید روحیه مشارکت در سرنوشت کشور را در میان خود کوشندگان و متقابلاً در میان شهروندان ایجاد خواهد کرد. تاریخ مبارزات دموکراتیک زنان در دیگر کشورها، بخصوص کشورهایی با نوع حکومت و آداب و رسوم نزدیک تر به ما ایرانیان نیز چیزی جز این به ما نمی‌آموزد. این مبارزه راهی دشوار و طولانی است و مسیر اصلی آن نه از مجاری و معادلات قدرت، مردان و زنان قدرتمند و...، بلکه خیلی ساده از طریق آگاهی و حساسیت تک تک زنان و شهروندان عادی نسبت به خودشان و درک موقعیت و جایگاه‌شان در جامعه می‌گذرد.

۶- اجرای موفق این کمپین نشان خواهد داد که خواسته‌ی برحق تغییر قوانین تبعیض آمیز محدود به ۴-۵ هزار نفر از زنان نیست. بلکه این خواسته، خواسته‌ای کاملاً فراگیر است و تعداد بسیار زیادی از زنان و مردان ایرانی از نابرابری‌های حقوقی موجود در قوانین ایران رنج می‌برند و هرکدام از آنان با توجه به زمینه‌های فرهنگی و میزان امکانات‌شان نسبت به آن واکنش نشان می‌دهند، مثلاً زنی در اعتراض به این نابرابری‌ها در روزنامه گزارش می‌نویسد، زن دیگری با تهیه فیلم و عکس، بی‌عدالتی‌ها را منعکس می‌کند، زن دیگری خود را می‌سوزاند، دختر جوانی از خانه‌ی پدری

فرار می کند، زن ستم دیده‌ای در دادگاه از وجود نابرابری از جگر فریاد برمی‌آورد و صدها مورد دیگر از انواع اعتراضات اجتماعی در کشور ما و در زندگی روزمره‌ی زنان وجود دارد.

۷- از اهداف دیگر این کمپین می‌توان به این مسئله اشاره کرد که نتایج این عمل جمعی نشان خواهد داد خواسته‌ی تغییر و اصلاح قوانین، خواسته‌ی طیف خاصی از زنان نیست. انگ‌هایی که اغلب به مدافعان حقوق برابر و زنان فعال (برای خاموش کردن آن‌ها) زده می‌شود از جمله: بی‌دردی، بالای شهر نشینی، خودنمایی و ... واقعا صحت ندارد چون این قوانین ناعادلانه بر زندگی همه‌ی زنان اعم از باسواد و بی‌سواد، بالای شهرنشین و پایین شهرنشین، مجرد و متأهل، روستایی و شهری، کم و بیش تاثیر می‌گذارد.

زمان اجرای کمپین یک میلیون امضاء

زمان این کمپین بلندمدت است یعنی تا جمع‌آوری یک میلیون امضاء ادامه خواهد داشت و مقید به زمان محدود و مشخصی نیست و تا رسیدن به حد نصاب (جمع‌آوری یک میلیون امضاء) ادامه خواهد داشت. این حرکت با توجه به میزان زمان و تعداد مشارکت‌کنندگان در این کمپین ممکن است یک سال یا بیش از ۲ سال تداوم یابد. البته اقدام برای جمع‌آوری یک میلیون امضاء نیز تنها فاز اول این کمپین خواهد بود و بعد از جمع‌آوری امضاء، کمپین به مرحله‌ی دیگر فعالیت خود خواهد رسید.

خواسته‌های این طرح ضدیتی با اسلام ندارد

تقاضای بازنگری در قوانین تبعیض‌آمیز نه تنها درخواستی غیرمشروع و مخالف اسلام نیست بلکه با تعهدات بین‌المللی دولت ایران نیز همخوانی دارد چون ایران به میثاق بین‌المللی حقوق مدنی-سیاسی و میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی-اجتماعی پیوسته و اولین گام در این کنوانسیون‌ها منع هرگونه تبعیض است، بنابراین تبعیض باید از بین برود چون منطبق با تعهدات بین‌المللی دولت ایران است.

از سوی دیگر این درخواست هیچ‌گونه ضدیتی با مبانی اسلام ندارد زیرا جزو اصول دین به‌شمار نمی‌آیند. تغییر قوانینی که در این کمپین مورد درخواست است محل اختلاف بین مجتهدین و علمای دین است و بسیاری از فقها از جمله آیت‌الله صانعی یا آیت‌الله بجنوردی و شمار دیگری از مجتهدین سال‌هاست که بازنگری در قوانین تبعیض‌آمیز علیه زنان را مورد تایید قرار داده‌اند و تغییر آن‌ها را مغایر با اسلام ندانسته‌اند.

در هر حال طرح جمع‌آوری "یک میلیون امضاء برای تغییر قوانین تبعیض‌آمیز" قبل از هرچیز به مسئولان و به افکار عمومی جامعه نشان خواهد داد که بسیاری از زنان و مردان آزاداندیش در ایران خواستار تغییر و بازنگری در قوانین تبعیض‌آمیز و زن‌ستیز موجود هستند و این خواست تغییر قوانین، تنها خواست یک گروه کوچک از زنان ایرانی نیست. هم‌چنین طرح و درخواست گسترده برای تغییر و بازنگری در قوانین تبعیض‌آمیز و جمع‌آوری این امضاءها به قانونگذاران ثابت خواهد کرد که زنان ایران در مورد درخواست خود جدی و استوار هستند.

روش اجرای این کمپین

روش اجرای این کمپین، عمدتاً متکی بر روش "چهره به چهره" است. برای اجرای این کمپین از ۴ روش مختلف استفاده می‌شود:

- ۱- ارتباط و جمع‌آوری امضاء از طریق مراجعه به خانه‌ها (طرح خانه به خانه) و صحبت با زنان به‌طور فردی.
- ۲- ارتباط و جمع‌آوری امضاء از طریق شناسایی مراکز جمعی زنان و بحث‌های اقناعی با آنان به‌صورت گروهی. در واقع استفاده از فضاهای عمومی مانند وسائل نقلیه عمومی، پارک‌ها، دانشگاه‌ها، کارگاه‌های تولیدی، آرایشگاه‌ها، مراکز درمانی، سفره‌ها و روضه‌خوانی‌ها، مراکز ورزشی و کلیه اماکنی که ممکن است زنان در آنجا به‌صورت جمعی حضور داشته باشند از جمله فضاهایی است که اعضاء و کوشندگان این کمپین می‌توانند با هم‌وطنان خود گفت و گو و مذاکره کنند.
- ۳- ارتباط و جمع‌آوری امضاء از طریق برگزاری سمینارها و جلسات بحث و گفت و گو در تالارها و فرهنگسراها.
- ۴- ارتباط و جمع‌آوری امضاء از طریق اینترنت با ارسال "جزوه‌ی آموزش حقوقی" از طریق اینترنت.

آموزش داوطلبان، الزامی است

برای اجرا و پیشبرد این کمپین نیاز به نیروهای داوطلب به صورت گسترده و آموزش آنان است. از این رو کمیته‌های مختلفی برای اجرای این کمپین شکل گرفته است که یکی از این کمیته‌ها، "کمیته آموزشی" است این کمیته به برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای کلیه کسانی که داوطلب کار هستند، اقدام می‌کند. در این کارگاه‌های آموزشی همه‌ی کسانی که می‌خواهند داوطلبانه در این امر مشارکت کنند و به جمع‌آوری امضاء بپردازند آموزش‌های لازم در مورد قوانین موجود در رابطه با زنان و نیز نحوه‌ی کار با شهروندان هنگام مراجعه به خانه‌ها و نیز روش استفاده از مراکز تجمع زنان و مردان برای طرح کمپین، آموزش داده می‌شود. طی کردن این دوره برای کلیه داوطلبانی که می‌خواهند در بخش آموزش چهره به چهره همکاری کنند الزامی است.

ذکر این نکته مهم است که داوطلبان لازم نیست در زمینه‌ی مسائل حقوقی زنان حتما تخصص داشته باشند بلکه در این کارگاه‌ها آموزش‌های لازم و در ارتباط با موضوع: "آشنایی با حقوق زنان در قوانین" برای صحبت رو در رو و پاسخگویی به سوالات و ابهامات شهروندان، ارائه خواهد شد.

گستره‌ی فعالیت

محدوده‌ی جغرافیایی این کمپین تنها به شهر تهران محدود نخواهد بود و گروه‌های فعال زنان در کلیه‌ی شهرستان‌ها نیز می‌توانند در این طرح بزرگ مشارکت کنند. گروه‌ها و افراد فعال در شهرستان‌ها می‌توانند در صورت امکان برای شرکت در کارگاه‌های آموزشی به تهران بیایند و سپس کار خود را در شهرستان‌ها آغاز کنند. اما اگر تعداد اعضای گروه‌های فعال زنان در شهرستان‌ها زیاد باشد می‌توانند درخواست خود را ارائه کنند که کارگاه آموزشی در شهر خودشان برگزار شود. هم‌چنین جمع‌آوری امضاء از هم‌وطنان خارج از کشور (به صورت پست یا رفت و آمد مسافر و بالاخره از طریق اینترنت) نیز می‌تواند صورت بگیرد.

ثبت تجربه‌ها برای حال و آینده

بخش دیگر این کمپین، "مستندسازی" است. بدین معنا که هر داوطلب در هنگام فعالیت برای جمع‌آوری امضاء و گفت و گو با شهروندان می‌تواند تجارب و نکات جذاب و مهمی را که در خلال گفت و گو و تعامل‌اش با زنان مختلف انجام می‌دهد به صورت یادداشت روزانه در دفترچه‌های مخصوصی که در این مورد تدارک دیده شده "تجارب منحصر به فرد" خود را یادداشت کند و هنگام برگرداندن لیست امضاءها، این دفترچه‌ها را نیز ارائه کند تا این تجارب در روند کار، گردآوری شود و در حین اجرای این کمپین (به‌خصوص در کارگاه‌های آموزشی) شیوه‌های خلاق گفت و گو با شهروندان به‌طور مداوم به‌روز شود. در پایان این کمپین و در فاز دوم آن، تمامی تجربه‌های داوطلبان، تنظیم و همه‌ی تجربه‌ها با نام خود داوطلبان به صورت کتاب منتشر خواهد شد تا برای دیگر گروه‌هایی که می‌خواهند کارهای مشابهی انجام دهند و نیز برای آیندگان، باقی بماند.

حداقل سن امضاءکنندگان

حداقل سنی که برای امضاء کنندگان در نظر گرفته شده است ۱۸ سال است. یعنی فقط زنان و مردانی که بیش از ۱۸ سال دارند می‌توانند بیانیه این کمپین را امضاء کنند. این امضاءها در فرم‌های مخصوصی که به این منظور چاپ شده است و در اختیار کلیه‌ی داوطلبان قرار می‌گیرد جمع‌آوری می‌شود تا همه‌ی امضاءها به صورت هماهنگ و یک‌دست باشد (علاوه بر آن‌که روی وب سایت مخصوص این کمپین نیز ثبت و منتشر می‌شود). فعالیت کلیه‌ی امضاء و کوشندگان در این کمپین، کاملا داوطلبانه است در عین حال برای پیشبرد این کمپین هر یک از مشارکت‌کنندگان می‌توانند حداقل مبلغ ۵ هزار تومان برای عضویت در این کمپین بپردازند، چرا که این کمپین با همین کمک‌های مالی و سرمایه‌ای که داوطلبان از زندگی خود مایه می‌گذارند پیش خواهد رفت.

آدرس برای اطلاعات بیشتر در مورد این کمپین

آدرس وب سایت این کمپین: www.we-change.org. علاقه‌مندانی که می‌خواهند در این کمپین مشارکت کنند می‌توانند از طریق این سایت و با ایمیل forequality@gmail.com تماس بگیرند. می‌توانید به آدرس: (ایران، تهران، صندوق پستی: ۸۵۱ - ۱۴۳۳۵) نیز با ما تماس بگیرید

راهنمای آموزش چهره به چهره در کمپین یک میلیون امضا

این راهنما به شما اطلاعاتی در زمینه آموزش چهره به چهره می دهد که می تواند در کمپین مورد استفاده قرار گیرد. راهنما شامل اطلاعاتی است در مورد اینکه چرا این روش اهمیت دارد، و چه دستاوردی می تواند به همراه داشته باشد، مدیریت مشکلات احتمالی که در کمپین ممکن است بوجود آید، برنامه ریزی در مورد آموزش و جزییاتی که در کمپین می تواند برای شما مفید باشد. به طور کلی انتخاب بهترین و موثرترین روشهایی که در آموزش چهره به چهره می توان به کار برد به زمینه ای که این آموزش در آن استفاده می شود و فرهنگ مردمی که به آنها آموزش می دهید بستگی دارد. این راهنما کمک می کند نکاتی را که در آموزش اهمیت دارد در نظر آورید، از جمله اینکه در سطوح محلی مردم چگونه تغییر می کنند (به ویژه با تغییراتی که در خود شما در فرایند این آموزش ایجاد می شود).

اهداف

در پایان این آموزش شما به مفاهیم زیر دست خواهید یافت:

- آموزش چهره به چهره
- مزایا و محدودیتهای این نوع آموزش
- اهمیت آموزش چهره به چهره و نتایجی که از آن می توان داشت
- چگونگی و زمان استفاده از آموزش چهره به چهره
- برنامه ریزی برای آموزش چهره به چهره

آمادگی

آموزشهای مشابهی را که تا به حال داشته اید به خاطر آورید. شرایطی را که ضمن صحبت با فردی، گفتگو با او برای شما جنبه آموزش داشته است. یا وضعیتی که به مرکزی برای دریافت خدماتی مراجعه کرده اید (بهداشتی، اجتماعی، ...) و پیش از ارائه خدمات به شما آموزش مختصری می دهند. به نظر شما چه چیزی باعث شده که این آموزش در ذهن شما یادآوری شود؟ این آموزش در شما چه احساسی ایجاد کرد و چگونه مطلب مورد آموزش را یاد گرفتید (یا یاد نگرفتید). فرد آموزشگر و روشی که به کار برده است به خاطر آورید. می توانید هم تجارب مثبت و هم تجارب منفی را در ذهن خود مرور کنید.

در آموزش چهره به چهره برای کمپین یک میلیون امضا افرادی که با آنها صحبت می کنید و به آنها آموزش می دهید در شرایط مشابه با آنچه که در ذهن شما از آموزشهای قبلی (موفق یا ناموفق) زنده شده است قرار خواهند گرفت. شما در این آموزش می توانید از تجاربی که خود به عنوان آموزش بیننده داشته اید استفاده کنید. ممکن است بتوانید ویژگی هایی را به خاطر آورید که به کار گرفتن آن به شما کمک کند تا ارتباط بهتری با آموزش گیرنده برقرار کنید. یا برعکس بخواهید مطمئن شوید ویژگیهای نه چندان مثبتی که برای شما تجربه خوبی نبوده در آموزش شما برای افراد تکرار نخواهد شد. به خاطر آوردن این ویژگیها برای مشارکت بهتر و موثر شما به عنوان داوطلب در این آموزشها کمک می کند.

آموزش چهره به چهره چیست؟

آموزش چهره به چهره آموزشی است که در آن آموزش دهنده به طور مستقیم با یک فرد یا یک گروه کوچک در تماس است. در قالبهای کلی آموزش های چهره به چهره، آموزش دهنده می تواند داوطلبی حرفه ای، مروج فرهنگی، بهداشتی، اجتماعی... باشد. برای یک آموزش خوب و موثر

چهره به چهره نگرش آموزش دهنده به همان اندازه مهم است که دانش او اهمیت دارد و ارتباط دوجانبه نقش کلیدی در دستیابی به نتیجه خوب دارد.

ویژگیهای یک آموزش چهره به چهره خوب

مرتبط با نیازهای شخصی و فرهنگی آموزش بیننده.

احترام به آموزش بیننده و در نظر گرفتن دوره گذار. برای اینکه آموزش چهره به چهره بتواند در بین مردم نسبت به وضعیت موجود حساسیت ایجاد کند و تلنگری برای تغییر باشد، بایستی وضعیت حاضر آنها را در نظر گرفت. ممکن است در برخی از آموزشهایی که می دهید صحبت های فردی که به او آموزش می دهد نشان گر حساسیت پایین وی نسبت به مسایل و مشکلات زنان باشد و او دیدی متفاوت از شما داشته باشد. با وجود تمام این تفاوتها باید بتوانیم به آنها احترام گذاریم. تغییر در نوع تفکر به مرور اتفاق می افتد و ایده آل این است که پس از آموزش و ترک شما از محل، آموزش گیرنده بتواند در مسیر تغییر و گذار قدم گذارد. برای اینکه به این هدف دست یابیم مهمتری ویژگی این است که صحبت ها و آموزش ما به نحوی باشد که حالت تدافعی در افراد ایجاد نکند و نوع واکنش ما به آنچه ابراز می کنند برخوردارند و توهین آمیز نباشد.

مهارت. برای ارائه آموزش چهره به چهره باید در این زمینه آموزش ببینید، بتوانید ارتباط برقرار کنید، با دقت به صحبت های آموزش گیرنده گوش کنید و رفتارهای غیرکلامی او را در نظر بگیرید تا ریتم آموزش خود را با توجه به وضعیت آموزش گیرنده تنظیم کنید.

درک خوب موضوع. نکات کلیدی آموزش را تکرار کنید تا مطمئن شوید به خوبی درک می شود.

باید متذکر شد که آموزش حاضر آموزشی کوتاه مدت خواهد بود که ممکن است مجال به اجرا در نظر گرفتن تمامی این ویژگی ها را به دست ندهد. اما کم بودن فرصت و کوتاهی وقت نباید منجر به زیر پا گذاشتن اصول کلی شود که مهمترین آن احترام به آموزش بیننده و همچنین برداشت درستی از پیام آموزش است.

آموزش چهره به چهره کجا و چگونه استفاده می شود؟

تغییر رفتار – این آموزش روشی موثر برای تشویق مردم به تغییر رفتار است و در صورتیکه به خوبی آموزش را انجام دهید می توانید به نتایج مهمی دست یابید. تغییراتی که در رفتار بوجود می آید معمولاً در دراز مدت اتفاق می افتد.

به طور همزمان با روشهای آموزشی دیگر: برای آگاه سازی در مورد نیاز به تغییر و برای ایجاد فرصت بیشتر برای صحبت و گفتگو در زمینه موضوع مورد نظر.

با مواد کمک آموزشی: آموزش چهره به چهره باید با مواد کمک آموزشی همراه باشد. ارائه بروشور و مطالب نوشتاری به آموزش گیرنده کمک می کند که پس از ترک شما از محل در فرصت بیشتری به پیام و هدف آموزش را درک کند و نیاز تغییر را دریابد و برای کسب بیشتر اطلاعات اقدام کند. در این صورت تاثیرات آموزش طولانی تر خواهد شد.

در آموزش های انفرادی و گروههای کوچک – موثرترین راه استفاده از آموزش چهره به چهره، آموزش انفرادی است اما در آموزش گروههای کوچک نیز می توانید از این روش استفاده کنید. وقتی آموزش را به بیش از یک نفر می دهید فرصت کمتری برای گفتگو و رفع سوال آموزش گیرنده وجود دارد و همه آموزش گیرندگان نمی توانند سوالها و نگرانیهای خود را با شما در میان گذارند.

فرصتها و تاثیرات ناشی از آموزش چهره به چهره

آموزش چهره به چهره روشی با قدرت برای ارتقا آگاهی و تغییر رفتار است.

مزایا:

درک صحیح از موضوع مورد آموزش

تغییر رفتار

پیشبرد آگاهی که منجر به تصمیم گیری بهتر خواهد شد

تشویق آموزش گیرنده برای یادگیری بهتر و بیشتر

دسترسی بهتر به مردم و دسترسی بهتر مردم به آموزش

معایب:

هزینه به خصوص هزینه فردی

نیاز به مهارت و انگیزه زیاد داوطلب دارد

متأسفانه اطلاعات زیادی از آموزش های چهره به چهره ای که در زمینه مسایل حقوقی انجام شده است مستند نشده است یا در دسترس نیست. اما مطالعه آموزشهای چهره به چهره در مسایل بهداشتی شواهد و آمار و ارقام تغییر رفتار را به راحتی نشان می دهد. همچنین باید در نظر گرفت تغییر نگرش و رفتار در زمینه های بهداشتی در زندگی روزمره نتایج کوتاه مدت و قابل مشاهده بیشتر و قابل اندازه گیری تری در دسترس قرار می دهد (بعنوان مثال آموزش استفاده از "او آر اس" برای کودکان مبتلا به اسهال و کم کردن مرگ و میر کودکان، آموزش نحوه صحیح استفاده از دارو و..). اما در زمینه های فرهنگی این نوع آموزش باید با روشهای آموزشی دیگر توأم شود و علاوه بر این نتایج آن در درازمدت مورد توجه و ارزیابی قرار گیرد. با این حال مستند کردن تجاربی که در حین این آموزش خواهید داشت با ذکر مثال در طراحی پیگیری های و مراحل و موارد بعدی بسیار مفید خواهد بود.

در رابطه با مسایل اجتماعی یکی از مواردی که از آموزش چهره به چهره استفاده زیادی می شود بسیج و تبلیغات پیش از انتخابات است (در افغانستان یکی از روشهای بسیار شایع بود و به میزان خیلی کمتری در عراق). اما در این موارد نیز کمتر می توان از تجارب بدست آمده در کمپین حاضر استفاده کرد چرا که در شرایط انتخابات هدف مهم دستیابی به رفتاری مقطعی و کوتاه مدت مد نظر قرار می گیرد. در آموزشهای مربوطه جنبه های مثبت انتخاب فردی که برای او تبلیغ می شود با آموزش گیرنده در میان گذاشته می شود - که خود جای بحث بیشتر دارد.

شاید نزدیک ترین تجربه ای که در این زمینه وجود داشته است کمپین آموزش برای شرکت در انتخابات است (بدون معرفی کاندیداها) که هدف آن بالا بردن مشارکت عمومی در انتخابات است. باز هم بررسی تجربه افغانستان در این کمپین نشان می دهد که روشها و ابزار دیگری با آموزشها همراه بوده است. از جمله رادیو و پخش پیام های و سناریوهای داستانی کوتاهی که به زبانهای مختلف تهیه و از مدتها پیش از انتخابات پخش شد. گروههای مختلف سازمانهای غیردولتی، سازمانهای زنان و آژانس های سازمان ملل به طور همزمان در این کمپین شرکت کردند. با وجودیکه دولت موقت حامی برگزاری این کمپین بود (که نکته ای کلیدی در موفقیت کمپین ها بود)، ولی حضور گروههای مخالف انتخابات (در بعضی نقاط کاملاً متمرکز و سازماندهی شده) مانع بزرگی برای برگزاری انتخابات و در نتیجه کمپین های مربوطه بود.

در وب سایت های زیر به برخی از تجارب اشاره شده است. با توجه به پیچیدگی موجود در وضعیت افغانستان و پایین بودن شاخص های توسعه بهترین برداشتی که از تجارب و مثال های این وب سایت ها می توان داشت در نظر گرفتن شیوه تطبیق و کنار آمدن با شرایط و موانع در فعالیت و کمپین های یاد شده در شرایط افغانستان می باشد. موضوع مورد بحث و شرایط متفاوت وضعیت در ایران ممکن است با تجارب پیش آمده در افغانستان از جهاتی مشابه و از جهات دیگری متفاوت باشد.

<http://hrw.org/backgrounder/wrd/afghanistan۰۸۰۵/afghanistan۰۸۱۷۰۵.pdf>

<http://www.hrw.org/campaigns/afghanistan/blog.htm>

انتخاب داوطلب

افرادی که می گذاریم در ما تاثیر گذارند تا تغییر کنیم معمولاً افراد مهمی برای ما هستند - افرادی که به آنها اعتماد می کنیم یا افرادی که برای مدت طولانی آنها را می شناسیم. در مقام آموزش بیننده باید بتوانیم با داوطلب ارتباط برقرار کنیم، باید فردی باشد که به وضعیت فرهنگی و فکری ما نزدیک باشد.

ویژگیهای ایده آل داوطلب چهره به چهره:

- ایجاد احساس راحتی در افراد
  - احترام به عقاید و توانایی های افراد
  - کنجکاو و مایل به یادگیری از دیگران
  - ارتباط گیری خوب، شنونده خوب
  - تشویق به گفتگو
  - قادر به تشخیص مشکلات و حل آنها به طور موثر
  - آگاهی و اشراف به موضوع مورد آموزش
  - واهمه نداشتن از "ندانستن" پیگیر به یادگیری بعدی
  - انتقادپذیری
  - قضاوت نکردن
- اعتماد به فرد داوطلب با رعایت موارد زیر افزایش می یابد:
- درک وضعیت، آگاهی و دانش آموزش گیرنده
  - احترام به این وضعیت و درک این موضوع که چرا تغییر رویکرد و نگاه به مشکل موجود ممکن است از نظر آموزش گیرنده غیرممکن به نظر برسد
  - حساس به وضعیت عاطفی آموزش گیرنده

ایجاد انگیزه

"ایجاد انگیزه" فرایندی است که در نتیجه آن تغییر در طرز تفکر، رفتار و رویکرد در زمینه هدف خاصی اتفاق می افتد. "آگاهی" وضعیتی است که در آن افراد می توانند تشخیص دهند چه چیزی برای آنها خوب است و چه چیزی بد. ایجاد انگیزه یک فرایند ادامه دار است که از طریق آن توجه و حساسیت ایجاد می شود، نیاز بوجود می آید و تغییر در رفتار (در راستای نیاز) اتفاق می افتد. آموزشهای چهره به چهره، مقطعی و کوتاه اگر به طور استراتژیک برنامه ریزی شده و استفاده شود می توانند نقش مهمی در ایجاد انگیزه داشته باشند. در این کمپین نیز آموزش چهره به چهره می تواند تلنگر اولیه را ایجاد کند، توزیع بروشورها منابع مقدماتی را در اختیار آموزش دیدگان قرار خواهد داد و پس از اجرای مراحل اولیه می توان با تصور واقعی تری از آنچه گذشته، فرصتهای آموزشهای بعدی را مورد بحث و بررسی قرار داد.

اهمیت ایجاد انگیزه

در تعاریف کلی ایجاد انگیزه برای تشویق افراد در راستای رسیدن به هدف مورد نیاز است. ایجاد انگیزه برای افزایش آگاهی اجتماعی و مشارکت مردم ضروری است. از طریق ایجاد انگیزه، هدفمندی و مشارکت اجتماعی تقویت می شود. در بسیاری از شرایط تمایل افراد به مشارکت در رفع مشکلات اجتماعی پایین است چون:

- اهمیت درگیری با جریانات اجتماعی را درک نکرده اند
- از تغییر هراس دارند
- بهای تغییر را نمی توانند متحمل شوند
- از فرصتهایی که ممکن است برای تغییر ایجاد شود آگاه نیستند
- از وضعیت موجود ناراضی و کلافه هستند و منفعل می شوند
- نگرش آنها نسبت به نقش خود در ایجاد تغییر منفی است
- آماده تغییر نیستند و نگرش محدودی دارند
- اعتماد به نفس ندارند

آموزشهای چهره به چهره در این کمپین می تواند اطلاعات بیشتری در مورد علل پایین بودن مشارکت اجتماعی در رفع قوانین تبعیض آمیز به دست دهد. مستندسازی تجارب برای سازماندهی و طبقه بندی این اطلاعات امری کلیدی است.

استراتژی موثر در ایجاد انگیزه

- برقراری ارتباط با افراد گروه هدف (انفرادی یا گروهی)
- آگاهی از نیاز مردم
- گفتگو در مورد لزوم تغییر و مزایای آن
- ذکر مثال از شرایط واقعی
- بحث و صحبت در مورد جنبه های مختلف تغییر مورد نظر
- تشویق به مشارکت
- ایجاد فرصت مشارکت
- توضیح در مورد تغییراتی که در نتیجه مشارکت در حال اتفاق افتادن است

مراحل پله ای تغییر

عدم آگاهی ← ارائه اطلاعات ← ایجاد تمایل ← درخواست اطلاعات بیشتر ←
 تجربه رویکرد متفاوت ← تمرین مقطعی رویکرد متفاوت ← تغییر رفتار
 در فرایندی درازمدت و با پیگیری ها و آموزش های مداوم و مرحله ای (با توجه و تغییراتی که افراد جامعه در معرض آن هستند). آموزش های کوتاه مدت چهره به چهره می تواند روشی برای آغاز این فرایند باشد.

ارائه آموزش

- ۱ - هیچ فرمول ثابتی در ایجاد ارتباط با گروه‌های متفاوت وجود ندارد اما اصول برقراری ارتباط بایستی رعایت شود. تنوع مخاطب و گروه هدف، فرمول‌های متغیر در ایجاد ارتباط را به ما یادآور می‌شوند.
- ۲ - معمولا ارتباط را با پرسش‌های کلی و صمیمانه آغاز می‌کنیم اما از بیان جمله‌های کلیشه‌ای مثل "نظر شما درباره ..... " جدا پرهیز شود.
- ۳ - ضمن ایجاد فضای صمیمانه ، تا حد امکان از به کار بردن ضمیر دوم شخص مفرد - تو - پرهیز شود، رعایت این قاعده در ایجاد فضای احترام در ملاقات‌های اولیه بسیار موثر است.
- ۴ - نباید از دوربین ، ضبط و پرسشنامه استفاده شود، چون در بین مردم واکنش ایجاد می‌کند.
- ۵ - ضمن آنکه نباید در نقش یک علامه دهر ظاهر شد، بهتر است میزان آشنایی و آگاهی افراد گروه‌های کاری نسبت به موضوع مورد بحث، با روش‌های غیرمستقیم و ملایم، یادآوری شود.
- ۶ - ضمن نشان دادن اعتماد و احترام ، از ایجاد صمیمیت و رابطه‌های نزدیک خودداری شود به طور مشخص از وارد شدن به خانه‌ها و دفاتر شخصی افراد موکدا پرهیز شود.
- ۷ - می‌توانیم با بیان مثال‌های واقعی از زندگی خود و دوستان مان فضای راحتی را در بیان مشکلات مخاطب ایجاد کنیم.
- ۸ - حداقل یک ربع ساعت برای هر مورد وقت نیاز داریم. تا داوطلب بتواند پس از معرفی خود و توضیح فعالیتش موضوع را با استفاده از جزوه آموزشی به مخاطب منتقل و با هوشیاری در او حساسیت ایجاد کند تا مخاطب با اشتیاق و احساس مسئولیت طومار را امضا کند.
- ۹ - داوطلب باید به بافت فرهنگی، اجتماعی محل مورد نظر توجه کافی داشته باشد. اولین ارتباط قبل از رد و بدل شدن حتی یک کلام، به وسیله ظاهر و نگاه است. باید با احترام به مردم هرچند بی‌سواد و بی‌اطلاع از مسائل زنان رفتار کرد. از نگاه از بالا خودداری کنید.
- ۱۰ - ساده‌پوشی در عین تمیزی اولین ارتباط محترمانه را برقرار می‌کند تا طرف مقابل با میل و رغبت وقت‌اش را در اختیار قرار دهد. هر قیافه و ظاهر عجیبی واکنش برانگیز است و ذهن مخاطب را به سمتی غیر از هدف مورد نظرتان سوق می‌دهد.
- ۱۱ - باید با حوصله به حرف‌های مخاطبین گوش داد و بخش‌های جالب آن را به خاطر سپرد و بعدا یادداشت کرد. بسیاری نمی‌پسندند گفتگوهایشان ثبت شود، در نتیجه خود را سانسور می‌کنند.
- ۱۲ - برخی از افراد با این تصور که همه چیز را می‌دانند کمتر صحبت می‌کنند و برخی دیگر برای این که نشان دهند همه چیز را می‌دانند به شما گوش نمی‌دهند، در ابتدا سعی کنید به این گروه از افراد اطمینان دهید که شما می‌دانید چقدر آن‌ها می‌دانند و برای همین است که آن‌ها را دعوت به پیوستن به کمپین و امضاء می‌کنید.
- ۱۳ - از خودمحوریت و نشان دادن خود به عنوان دانای مطلق اجتناب کنید ولی طوری صحبت کنید که به آن‌چه را هرچند محدود می‌دانید اما به آن اعتقاد و ایمان دارید.
- ۱۴ - در واکنش به بحث‌های افراد، خشم و حیرت خود را اداره کنیم.
- ۱۵ - داوطلبان به هیچ عنوان نباید وارد مسائل سیاسی شوند و فقط در مورد مسائل حقوقی زنان صحبت کنند.
- ۱۶ - استفاده از مثال‌های ساده با توجه به موقعیت و سن و سال مخاطب، برای طرح مشکلات و قوانین تبعیض‌آمیز مربوط به زنان مهم است.
- ۱۷ - اگر در این مورد سؤال شد که شما کی هستید و چه هدفی دارید؟ باید از انگیزه‌های تان بگویید که یک عده زنانی هستیم که علاقه‌مند به این مسائل هستیم و سال‌ها در سازمان‌های غیردولتی در حال فعالیت هستیم. با توجه به مخاطب، از اسامی مشهوری که به این کمپین پیوسته‌اند می‌توانید نام ببرید.
- ۱۸ - می‌توانید برای کسب اطمینان شهروندان صندوق پستی که به این منظور گرفته شده است و نیز آدرس سایت و ایمیل را بدهید.

- ۱۹ - به یاد داشته باشید معمولاً صبح‌ها زنان در خانه هستند و زنان فرصت بیشتری برای صحبت دارند. اگر بتوانید با هماهنگی با یک نفر که در یک محله زندگی می‌کند، به آن محله وارد شوید و شروع به فعالیت کنید، بسیار ایده‌آل است.
- ۲۰ - هنگام معرفی خود و هدف از کار بر حفظ اسرار فرد تکیه کنید و تأکید کنید که این امضاءها تا به سقف حداکثر یک میلیون امضاء نرسد هیچ‌جایی درج نخواهد شد و در هیچ‌جا ارائه نمی‌شود.
- ۲۱ - اگر در یک مجتمعی تعدادی از افراد وقت صحبت نداشتند می‌توانید به آن‌ها پیشنهاد کنید که اگر مایل باشند می‌توانند آن‌ها زمانی را برای ملاقات بعدی پیشنهاد دهند که حداقل ۵-۶ نفر را در مراجعه‌ی بعدی دور هم جمع کند تا در این مورد صحبت شود.
- ۲۲ - سعی کنید شب آن روزی که به خانه‌ای مراجعه کرده‌اید، مشاهدات‌تان را در دفترچه‌ی مخصوص مستندسازی یادداشت کنید. این کار در مجموعه‌ی همکاری درازمدتی که بسیاری از افراد در آن شریک هستند بسیار کمک می‌کند.

آموزش گروهی

آموزش گروهی به صورت جلسات بحث و گفت و گو یا کارگاه برگزار می‌شود. مکان‌های پیش‌نهادی برای آموزش گروهی شامل مکان‌های زیر می‌شود:

خیاط‌خانه‌ها و آرایش‌گاه‌ها. ورزش‌گاه‌ها (به دلیل این‌که همه باهم تعطیل می‌شود بسیار قابل توجه است). در جلسات عمومی سازمان‌های غیردولتی و تعاونی‌ها، مهمانی‌ها و دوره‌ها و روضه‌خوانی‌ها و به‌طور کلی مراکز تجمعات زنان در میان دوستان و آشنایان و فامیل، پانسیون‌های زنانه و خوابگاه‌های دانشجویی، برگزاری جلسات عصرانه در منزل فردی که دارای ارتباطات زیادی است، سمینارهای مختلف در استان‌ها با همکاری ان جی اوها و دانش‌گاه‌ها، از ضروریات است.

ارتباط گیری و فیدبک

ارتباط برقرار کردن یک فرایند دوطرفه است و شامل دادن اطلاعات به فرد و در مقابل آن گرفتن فیدبک یا بازخورد است. دو مهارت اصلی برای آموزش چهره به چهره (و همچنین سایر آموزشها) مورد اهمیت است:

- ارتباط گیری و بازخورد
- پرسیدن سوالهای باز و گوش کردن دقیق

تنها از طریق گرفتن بازخورد است که می‌توانید بفهمید فرد آموزش گیرنده موضوع مورد نظر را دریافته است یا نه. ارتباط گیری یعنی داد و ستد یا در میان گذاشتن. ارتباط گیری خوب می‌تواند منجر به فهم مشترک شود - که به این مفهوم نیست که افراد "موافق" یکدیگر خواهند شد. با سوال کردن از افراد و گوش دادن به آنچه که می‌گویند می‌توانید بفهمید در مورد هدف مورد نظر تا چه حد به هم نزدیک هستید.

اگر پیامی به فردی داده شود بدون آنکه بازخوردی دریافت کنید "اطلاع رسانی" کرده اید. اطلاع رسانی یک فرایند یک طرفه است. اطلاع رسانی می‌تواند منجر به ارتباط برقرار کردن شود اگر فردی که پیام را دریافت می‌کند در مورد پیام بازخورد دهد.

اطلاع رسانی فرایندی یک طرفه است

ارتباط برقرار کردن فرایندی دو طرفه است
ارتباط برقرار کردند مهمترین مهارت در آموزش چهره به چهره است

مهارت‌های گفتگوی موثر

همواره برای رسیدن به هدف گفتگو (ترغیب شهروندان به دادن امضاء و گوش دادن به صحبت‌های ما) نیازمند متقاعد کردن و درک متقابل هستیم. برای آن که بتوانیم از عهده متقاعدسازی و رسیدن به درک متقابل در یک جلسه برآییم این سه ویژگی دارای اهمیت بسیاری است:

۱. منش

۲. منطق

۳. شور و علاقه

۱ - منش : حسی که شما با نوع رفتار و عادات خود به مخاطب منتقل می‌کنید یکی از بخش‌های مهمی است که می‌تواند مخاطب را جلب کند. منش و نحوه برخورد می‌تواند زمینه مناسبی از اعتماد و اطمینان برای آغاز و ادامه گفتگو فراهم کند.

۲ - منطق: روشی است که اندیشه‌هایمان به طور منظم روی آن سوار می‌شود.

۳- شور و علاقه: معمولا نوعی تعهد و احساس است که در ارتباط برقرار کردن آن را نشان می‌دهیم. اگر اندیشه و فکری در ما شور و حرارتی برنیا نگیزد نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم دیگران را نیز تحت تاثیر قرار دهد. اما فراموش نکنیم که شور و علاقه را نمی‌توان جعل و یا به گونه‌ای تقلید کرد. هر چقدر این شور و علاقمندی درونی باشد به نوعی مسری نیز هست. اشتیاق مسری است. همانگونه که بی‌علاقگی و بی‌انگیزگی نیز به فرد مقابل سرایت می‌کند.

موانع برقراری ارتباط

در آموزش چهره به چهره ممکن است موانعی وجود داشته باشد که در کار داوطلب اختلال ایجاد شود:

(۱) محیط

محیطی که در آن آموزش می‌دهید شلوغ است، خیلی سرد یا گرم است، امن نیست و افراد دیگری در محیط هستند که آموزش گیرنده در کنار آنها احساس راحتی نمی‌کند.

(۲) داوطلب

رویکردی غیردوستانه دارد

افراد تحت آموزش را قضاوت کرده و به دید منفی نگاه می‌کند

ریشه‌های واقعی و دلایل مشکل مورد نظر را نمی‌شناسد

از زبان ساده استفاده نمی‌کند

شنونده خوبی نیست

صحبت آموزش گیرنده را قطع می کند یا با او بحث می کند

اطلاعات کافی ندارد

۳) آموزش گیرنده

به آموزش دهنده اعتماد نمی کند

اضطراب دارد و نگران است

کار فوری دارد که باید به آن بازگردد

احساس راحتی نمی کند که بگوید مطلب را نفهمیده است یا سوال بیشتری کند

احساس می کند مورد قضاوت قرار گرفته

اطلاعات زیادی در مدت کمی به او داده شود

زبان و کلماتی که گفته می شود برای او قابل فهم نباشد

روش	مزایا	معایب	ملاحظات
آموزش چهره به چهره	فرصت توضیح و پرسش و پاسخ بیشتری می دهد، مواد کمک آموزشی همزمان می تواند مورد استفاده قرار بگیرد، می توان بروشور و مطالب آموزشی در اختیار افراد قرار داد تا آموزش بیننده مطلب را به خاطر سپارد.	زمان زیادی نیاز دارد، غالباً با عجله انجام می شود، آموزش دهنده آموزش کوتاه مدتی برای این کار دیده است، آموزش گیرنده به این روش عادت ندارد	بیشترین تاثیر را دارد اگر اعتماد آموزش بیننده جلب شود، و آموزش دهنده مهارت ارتباط گیری خوبی دارد

- رعایت اصول کلی زیر در دستیابی به اهداف مشترک در یک جلسه ی بحث و گفت و گو می تواند موثر واقع شود:

آزادی عمل، توجه به وجوه مشترک، انعطاف پذیری و گذشت، توجه به تفاوت های فردی، اطمینان و امنیت روانی، احترام متقابل، نفوذ کلام، کاهش مخالفت یا مقاومت، متقاعدسازی و تفاهم، خوش اخلاقی و محبت.

نکاتی که می توان در آموزش گروهی مد نظر قرار داد:

۱. در آموزش گروهی ابتدا باید محل مورد نظر را شناسایی کرد. این محله ها توسط خود آموزش گر انتخاب می شود.
۲. در ابتدای مجلس با صاحب خانه و معتمد آن جمع هماهنگی های لازم را کرده و به حضورمان مشروعیت می بخشیم.
۳. در صورتی که میزبان یا صاحب خانه ما را معرفی نکند، در ابتدای ورود به جمع، اعلان عمومی کنیم و تاحدودی خود را معرفی کنیم. اما اگر میزبان معرفی ما را به عهده بگیرد بهتر است.

۴. بهتر است ۲ یا ۳ نفری اقدام به آموزش کنیم.
۵. برای شروع کار از امکانات و مکان‌های اجتماع زنان و محل‌هایی را که می‌توانید ایجاد کنید لیستی تهیه کنید تا در طول مدتی که برای خود در نظر گرفتید به تدریج با زمان‌بندی قبل از آن برای مراجعه و قرار ملاقات و ایجاد جلسه اقدام کنید. با توجه به هویت مجلس، نوع موضوع و زبان موضوع را انتخاب می‌کنیم.
۶. زبان ارتباطی با گروه مخاطب را پیدا کرده و از همان زبان در جمع، استفاده می‌کنیم. مثلاً در جمعی که اغلب زنان مسن هستند دربارهٔ قانون ارث و دیه حرف می‌زنیم.
۷. در جمع وارد بحث و جدل نمی‌شویم، مثلاً روی واژه و بحث در مورد فمینیسم خودداری کنیم یا هر نوع بحث انحرافی که بحث اصلی را منحرف می‌کند. اگر تاریخچه‌ی مشترکی با شرکت‌کنندگان در جلسه دارید سعی کنید از شرح گذشته‌ها دوری می‌کنیم و آینده پیش رو (آینده‌ی بهتری که با بازنگری در روابط به وجود خواهد آمد) را ترسیم می‌کنیم.
۸. از جمع اجازه می‌گیریم تا اول تمام مطالب خود را عنوان کرده سپس به پرسش و پاسخ می‌پردازیم.
۹. نوع پوشش مطابق سلیقه هر جمعی بسیار مهم است. مثلاً نوع لباس در مجلس ختم انعام باید با پوشش در مهمانی جوانان متفاوت باشد تا دیدگاه‌های منفی را پیش از شروع بحث ایجاد نکند.
۱۰. از فروش هرگونه نشریه و تی‌شرت و بولتن و کتاب که خارج از فعالیت یک میلیون امضا است پرهیز شود.
۱۱. اسامی داوطلبانی که تمایل به همکاری دارند را یادداشت کرده و به روابط عمومی منتقل کنیم تا از کمک آن‌ها بهره گرفته شود.
۱۲. شناسایی علاقه‌های مشترک نسبی جمع. به طوری که اگر جمعی علاقه زیادی به فردی دارند از بردن نام او به عنوان کسی که این بیانیه را امضاء کرده است استفاده کنید. این کار می‌تواند مشروعیت بیشتری به گفته‌های داوطلبان ببخشد.
۱۳. تمام روابط باید منجر به امضا شود. چون که هدف، جمع‌آوری امضا است، یعنی برای سازماندهی جلسه باید این را به‌خاطر داشته باشیم که چنانچه بحث خیلی طولانی شود عده‌ای از محل خارج می‌شوند، تا این اتفاق نیافتاده می‌توان این‌طور بیان کرد که مثلاً بعد از نیم ساعت بگویید که من در خدمت همه‌ی کسانی هستم که می‌خواهند بحث را ادامه دهند اما بهتر است اول کسانی که می‌خواهند این بیانیه را امضاء کنند، آن را امضاء کنند و بعد به ادامه بحث با کسانی که بحث دارند بپردازیم.
۱۴. خوش قولی و پای بند بودن به زمان دقیق ملاقات و حضور در جلسات، موجب ایجاد احترام و امنیت می‌شود.
۱۵. اگر یک نفر در گفت و گوها در یک جلسه تسلط داشته باشد داوطلب باید با احترام سعی کند تا کسانی را که ساکت‌ترند نیز به ارائه‌ی نظرشان تشویق کند.
۱۶. وقتی طرفین دائماً حرف‌های خودشان را تکرار می‌کنند باید داوطلب سعی در قطع گفت و گو کند و جلسه را به فرسایش نکشاند.
۱۷. اگر فرد داوطلب در میان جمع خاصی دارای پیش‌زمینه‌های ناخوشایندی است بهتر است در آن جمع از دیگر افراد کمک بگیرد تا مسئله‌ی کمپین را طرح کنند.
۱۸. اختصاص ندادن زمان کافی برای محاوره و نیز عدم آمادگی گروه برای صحبت، گفتگو کردن در یک مکان نامناسب، عدم پیش‌بینی در مورد پیش‌فرض‌های سوال نشده، حاکم شدن جو عصبانیت بر گفتگو، احساس خودشیفتگی از سوی داوطلب، تسلط تنها یک نفر در جلسه‌ی بحث در یک جمع، و احساس ناخوشایند جمع نسبت به فرد داوطلب، این‌ها همه می‌تواند از عوامل مشکل‌زا در یک جلسه‌ی گفت و گو باشد که داوطلب باید آن‌ها را مد نظر قرار دهد.
۱۹. ما معمولاً مایل هستیم بیشتر صحبت کنیم و کمتر بشنویم. برخی مواقع درحالی که طرف مقابل صحبت می‌کند، به جای گوش دادن به صحبت او جملات بعدی خود را در ذهن مرتب می‌کنیم پس درک درستی از گفته‌های مخاطب به دست نمی‌آوریم بنابراین در این حالت

آنچه می‌گوییم ربط زیادی به گفته‌های مخاطب پیدا نمی‌کند. اما برای این‌که بتوانیم رابطه‌ی بهتری با جمع بگیریم به خاطر داشته باشیم تا هنگامی که گوش‌های خود را برای شنیدن تربیت نکنیم، نمی‌توانیم در گفتگوهای خود بهترین نتیجه را بگیریم و افراد را قانع به امضاء بیانیه کنیم.

نکات ایمنی در آموزش چهره به چهره

۱- همه‌ی کسانی که قرار است به در خانه‌ها مراجعه کنند باید با هماهنگی گروه آموزشی و روابط عمومی این‌کار را انجام دهند و کادر پشتیبانی از محل و روز و ساعتی که می‌روند خبر داشته باشد، در غیر این‌صورت کمپین نمی‌تواند مسئولیتی در قبال کسانی که این نکات را رعایت نکنند داشته باشد.

۲- حتما افراد، دو یا سه نفره برای رفتن به در خانه‌ها مراجعه کنند و حتی‌الامکان از رده‌های سنی مختلف.

۳- در صورتی‌که فرم و جزوه زیادی را به همراه داشتیم می‌توان آن‌ها را در مکان‌های امنی قرار داد تا در هنگام مراجعه به در منازل تعداد زیادی جزوه به همراه نداشته باشیم.

۴- وسایل اضافی از کیف دستی را خارج کنید. مثل گواهی‌نامه رانندگی، کارت شناسایی و دانشجویی، دفتر تلفن، پول اضافی، طلا و...

۵- وسایل لازم: قلم حداقل دو تا همراه داشته باشیم - مقداری کمی پول - کارت پروژه - کارت تلفن - دفتر یادداشت - به همراه داشتن شماره‌های کادر پشتیبانی - به همراه داشتن یک روسری اضافی.

۶- در برخی مناطق صحبت و پرسش زیادتر است. تعداد بیش از ۵ نفر زمان را طولانی‌تر کرده و احتمال مزاحمت و خطر را نیز افزایش می‌دهد.
۷- به درون خانه یا حیاط منزل مردم نباید وارد شد و پا را از در خانه نباید تو گذاشت. هر قدر خسته باشیم و مردم هم اصرار برای پذیرایی داشته باشند، نباید پا را از درگاه ساختمان جلوتر گذاشت و هیچ چیزی برای خوردن قبول نکنید.

۸- در صورت لزوم شماره تلفن بگیریم ولی شماره تلفن ندهیم. تنها آدرس سایت و ایمیل مجاز می‌باشد و در صورت خیلی خیلی ضروری قرار است شماره‌ی موبایلی در اختیار قرار دهیم (که به داوطلبان اعلام خواهد شد).

۹- از پشت آیفون آموزش ندهیم.

۱۰- نباید از موقعیت‌ها فرار کرد. اگر مشکوک شدند، آرامش خود را حفظ کرده و با آرامش و اطمینان به خود، مکان را ترک کنیم.

۱۱- در محل‌هایی که احساس ناامنی می‌کنیم اصلا وارد نشویم.

۱۲- در کوچه‌هایی که تعدادی از پسران بیکار دور هم جمع شده‌اند و نشسته‌اند، به خانه‌ای در آن کوچه مراجعه نکنید.

۱۳- در صورتی که پلیس به سراغ‌تان آمد حتما کارت شناسایی از او بخواهید و هیچ‌جا غیر از کلانتری محل نروید (حتا به بسیج محله).

۱۴- در مواقعی که مجبور شدید با پلیس بروید قبل از آن حتما بگویید که باید تماس بگیرید و بعد هم بگویید که خودتان یک ماشین می‌گیرید.
۱۵- بهترین کار آن است که اگر شخصی به عنوان پلیس یا بسیجی یا هر مامور دیگری به سراغ شما آمد با اصرار بگویید که با "پلیس ۱۱۰" تماس می‌گیرید تا آن‌ها بیایند و شما را ببرند. در صورتی که تلفن در اختیار ندارید از افراد و مردم کمک بگیرید و در این زمینه اصلا خجالت نکشید، چون این قضیه مسئله‌ی بسیار مهمی است.

۱۶- در صورت بروز مشکل به پشتیبان‌ها اطلاع داده و هرگز قبل از اطلاع، نزد پلیس هم نرویم. پشتیبان‌ها را می‌توان موسسه تحقیقاتی دانش‌گاه، استاد راهنما، یا مادر چشم‌انتظار معرفی کرد.

۱۷- اگر پسرهای محله مزاحمت ایجاد کردند پس از هماهنگی با کادر پشتیبانی باید نزد پلیس یا مسجد محل برویم و تنها مزاحمت را دلیل مراجعه اعلام کنیم و لزومی ندارد که از این پروژه صحبتی بشود. یعنی بگویید که من داشتم از این‌جا رد می‌شدم که این پسرها مزاحم من شدند.

- ۱۸ - در مجتمع‌های آپارتمانی، می‌توان همه زنگ‌ها را زد تا همسایه‌ها در صورت امکان، همه با هم دم در بیایند و یک‌جا آموزش ببینند.
- ۱۹ - آموزش را حداکثر برای ۵ نفر شروع کنیم.

انتظاراتی که از داوطلبان وجود دارد

- هر زمانی که قصد کردید به محله‌ای برای آموزش و جمع‌آوری امضاء مراجعه کنید حتما با یکی از افراد گروه آموزش تماس بگیرید تا هماهنگی لازم انجام شود و محله‌ای که می‌خواهید بروید هماهنگ شده باشد که فرد دیگری به آن محله قبل از شما مراجعه نکرده باشد.
- دفترچه‌های مستندسازی که به شما داده شده است بخش مهمی از این کمپین هستند. اگر هرکدام از ما تجربه‌ی خود را از مواردی که با آن روبه‌رو می‌شویم و صحبت‌هایی که زنان و مردان در حین آموزش حقوقی یا گرفتن امضاء می‌کنیم یادداشت کنیم (هرچند به نظر خودمان تجربه‌ای پیش پا افتاده تلقی شود)، این تجارب در کنار یکدیگر می‌تواند برای کارهای گروهی آینده بسیار کمک کند و نیز این یادداشت‌ها به نام خودتان بعدها در مجموعه‌ای به چاپ خواهد رسید. بنابراین در نوشتن مواردی که در حین کار روی می‌دهد کوتاهی نکنید هرچند در ابتدا کار سختی به نظر برسد.
- از فرم‌های مخصوص جمع‌آوری امضاء در صورتی که به تعداد بیشتری احتیاج داشتید خودتان کپی تهیه کنید اما برای گرفتن جزوات حقوقی بیشتر با ایمیل ما (forequality@gmail.com) تماس بگیرید و پس از تحویل دادن فرم‌های پر شده قبلی می‌توانید جزوه‌های جدیدی تحویل بگیرید.
- جزوه‌های حقوقی که به شما داده می‌شود برای دادن به مردم با کمک‌های مالی تهیه شده که با سختی به دست آمده است و معمولا اعضای کمپین یا افرادی این کمک‌ها و مخارج را پرداخت کرده‌اند که از خرج زندگی‌شان کاسته‌اند تا به این کمپین کمک کنند، بنابراین خواهش ما این است که سعی کنید جزوات حقوقی را به دست کسانی برسانید که امکان دیگری برای دسترسی به چنین اطلاعاتی ندارند (این جزوه حقوقی روی سایت کمپین وجود دارد و کسانی که به اینترنت دسترسی دارند می‌توانند چنین اطلاعاتی را در اینترنت بیابند).
- حداقل هر ۲ ماه یکبار با شما تماس خواهیم گرفت و خواهش خواهیم کرد که فرم‌های امضاء گرفته شده را تحویل دهید. در صورتی که تماس‌تان به هر دلیلی با ما قطع شد فرم‌های امضاء شده را به آدرس صندوق پستی ما : (ایران، تهران، صندوق پستی: ۸۵۱ - ۱۴۳۳۵) ارسال کنید.
- اگر بتوانید دوستان‌تان را تشویق کنید تا با دادن کمک مالی برای کپی از جزوات حقوقی به کمپین کنند، ممنون خواهیم شد، چون برای پخش گسترده‌ی این جزوه نیاز به کمک مالی بسیاری وجود دارد. کسانی که می‌خواهند به کمپین کمک مالی کنند می‌توانند از طریق اعضای کمپین به گروه مالی دسترسی پیدا کرده و در قبال رسید، کمک مالی خود را هرچند اندک پرداخت کنند.

گروه آموزشی کمپین یک میلیون امضاء برای تغییر قوانین تبعیض‌آمیز

فتواها و منابع مربوطه

«تصدی مقام قضاوت و مقام های دیگر مانند مقامات اجتماعی، سیاسی، علمی، فرهنگی، هنری، مدیریتی، ریاست ها و... توسط زنان در صورتی که در انجام آنها توانایی داشته باشند و موازین شرعی از حیث پوشش و غیر آن را حفظ کنند، اشکال ندارد.» این فتوا یکی از فتاوی آیت الله جناتی است که با بسیاری از نظرات فقهی در رابطه با زنان متفاوت است.

فتوهای آیت الله جناتی (به گزارش خبرگزاری «انتخاب»، برخی از فتوهای وی به این شرح است):

- «زنانی که حجاب شرعی را رعایت نمی کنند و امر به معروف و نهی از منکر در آنها نیز اثری ندارد، نگاه کردن به آنها در صورتی که بگونه ریه و لذت نباشد اشکال ندارد.»

- «اذن پدر در ازدواج دختری که به گونه کامل مصلحت و مفسده را درک می کند و تحت تأثیر احساسات قرار نمی گیرد، شرط نیست و اختیار با خود اوست.»

- «بیرون رفتن زن از منزل در صورتی که با حق شوهر منافات داشته باشد، باید از او اذن بگیرد، وگرنه اذن او معتبر نیست. پس در این صورت می تواند بدون اذن او از منزل برای تعلیم و تعلم و کارهای اجتماعی و وظایف سیاسی با حفظ حدود اسلامی و نیز برای دیدار پدر و مادر و فامیل بیرون رود و نیازی به این نیست که در ضمن عقد، آن را شرط کند.»

- «شنیدن آهنگ هایی مانند موسیقی کلاسیک در انسان احساس خوشایندی را پدیدار می سازد و در رفع خستگی و آرامش اعصاب مؤثرند اشکال ندارد.»

- «بازی کردن با آلات قمار از قبیل نرد، پاسور و شطرنج در صورتی که به عنوان ورزش فکری، تقویت بنیه ریاضی و یا سرگرمی باشد و در آن برد و باخت نباشد اشکال ندارد، حتی اگر چه عنوان آلت قمار از آنها زایل نشده باشد.»

- «مجسمه سازی که امروزه به عنوان فن و هنر گراندقدر و ارزشمند به شمار می آید و از انگیزه های مذموم و ناپسند و از آلودگی، شرک و قصد تشبه به خالق، مبرا است و با تحول زمان و شرایط آن، ملاک حرمت و یا کراهت آن متحول شده، اشکال ندارد.»

- بیرون رفتن زن از منزل در صورتی که با حق شوهر منافات داشته باشد، باید از او اذن بگیرد وگرنه اذن او معتبر نیست. پس در این صورت می تواند بدون اذن او از منزل برای تعلیم و تعلم و کارهای اجتماعی و وظایف سیاسی با حفظ حدود اسلامی و نیز برای دیدار پدر و مادر و فامیل بیرون رود و نیازی به این نیست که در ضمن عقد، آن را شرط کند.

- طلاق اگرچه در دست مرد قرار دارد، ولی مواردی هست که زن می تواند حق طلاق را در اختیار بگیرد که از جمله آن موارد شرط در ضمن عقد، عسر و حرج و... است

- حضانت برای مادر و پدر بگونه مطلق و بدون قید تشریح نشده است بلکه مقید است به صلاحیت و توانایی داشتن بر اداره آن کسی که حضانت و سرپرستی او را تصدی می کند. پس اگر مادر و یا پدر از نظر اخلاقی، اجتماعی، دینی و سایر شرایط، اصلا توان و صلاحیت لازم را برای حضانت فرزند نداشته باشند و یا آنکه داشته باشند ولی به وظیفه خود به درستی و آن گونه که شایسته است عمل نکنند، این حق ساقط می شود و حاکم شرع می تواند طفل را به دیگری و یا حتی به شخص ثالث واگذار کند

وب سایت آیت الله جناتی: <http://www.jannaati.com>

برخی از فتواها در مورد قضاوت زنان

حضور قضاوت زن در دادگاه های خانواده یکی از مواردی است که برخی از حقوقدانان و قضات، بر لزوم آن تاکید دارند؛ خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به همین منظور در استفتائی از برخی از آیات عظام تقلید سوال کرد :

- با توجه به شرایط خاص دادگاه‌های خانواده و مطرح شدن مسایل خصوصی و خانوادگی افراد در این دادگاه‌ها، به نظر حضرت‌عالی استفاده از قضاوت زن در چنین دادگاه‌هایی منع شرعی دارد؟ در صورتی که زن بتواند به درجه اجتهاد برسد، آیا نمی‌تواند قضاوت را نیز برعهده بگیرد؟

- پاسخ آیت‌الله العظمی صانعی: "ذکوریت و مرد بودن به نظر اینجانب در قاضی شرط نیست و معیار در قضاوت، اعتدال قاضی و بر طریق مستقیم بودن در قضا، علم و معرفت به موازین اسلامی قضا و قوانین است و هیچ دلیل معتبری بر شرطیت مرد بودن نداریم و مقتضای اطلاق مقبوله و الغای خصوصیت از تقیید به «رجل» در روایت ابی خدیجه عدم شرطیت و صحت قاضی زن مانند قاضی مرد است به عبارت دیگر به نظر اینجانب همه عالمان به موازین قضا که دارای عدالت و بقیه شرایط باشند، مشمول ادله جواز قضا بوده و هستند و عرف و عقلا هیچ خصوصیتی و تفاوتی بین قضای مرد و زن ندیده و نمی‌بیند و مناط را همان علم به قوانین و عدالت و بقیه شرایط می‌داند نه علم و عدالت مرد و رجل بما هو رجل و شارع و قانونگذار اگر بخواهد چنین تعبدی را اعمال نماید نیاز به روایات کثیره و ادله واضحه و تبیین آن به نحوی که الغای خصوصیت نشود، دارد یعنی همان طور که شارع برای جلوگیری از عمل به قیاس که مطابق با اعتبار بوده به نحوی عمل کرده که يعرف الشیعه بترکه العمل بالقیاس در امثال مورد سوال هم باید به همان نحو عمل نماید و دون اثبات ذلك العمل حرط القتاد.

- پاسخ آیت‌الله العظمی موسوی اردبیلی: "احتیاط واجب این است که زن متصدی مقام قضاوت نشود."

- پاسخ آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی: "احتیاط واجب آن است که زنان متصدی مقام قضا نشوند."

- پاسخ آیت‌الله العظمی صافی گلپایگانی: "به طور کلی قضاوت خانم‌ها جایز نیست حتی اگر مجتهد باشند."

- پاسخ آیت‌الله العظمی نوری همدانی: "در فرض سوال با شرایط خاص خودش اشکال ندارد."

فتاوی‌های آیت‌الله صانعی که در وب سایت ایشان آمده است:

با توجه به مراجعات و سؤالهای بسیاری که از ایشان (آیت‌الله صانعی) می‌شود، تاکنون به چندین هزار استفتا پاسخ داده‌اند. این فتاوا که همگی در چارچوب اصول و ملاکهای فقهی حوزه های فقه صادر شده، در بسیاری موارد، توانسته است راهگشای معضلات و مشکلات مکلف در حوزه عمل فردی و اجتماعی باشد که موارد زیر از جمله آنهاست:

۱ - ایشان درباره ولایت فقیه می‌فرماید: بر مبنای ولایت فقیه، هر مجتهدی که جامع شرایط باشد، منصوب برای ولایت است و نسبت به مردم، مشروعیت اجرا در مصالح عامه - که اسلام حکم خاصی ندارد -، منحصرأ با مردم و نظر اکثریت و توده آنان است و مشروعیت، منوط به آرا و رضایت آنان به طور کلی و یا از طریق اکثریت است و دستور اجرای آن به طور مستقیم یا غیرمستقیم، با ولی فقیه است.

۲ - درباره بلوغ دختران، معظم له، موثقه عمّار ساباطی که شرط سنّی را سیزده سال قمری می‌داند، ترجیح داده، می‌فرماید: در صورت عدم احراز سایر علایم بلوغ که نصوص و فتاوا متعرّض آنهاست، دختران در این سن (سیزده سالگی) به تکلیف می‌رسند.

۳ - درباره قضاوت زنان فرموده اند: ذکوریت در قضاوت، خصوصیت ندارد و حجّت شرعی بر خصوصیت هم نداریم و کسی که ولایت بر قضا دارد، می‌تواند آنان را برای قضا (مخصوصاً در امور مربوط به زنان و حقوق خانوادگی) منصوب نماید، و این به خاطر حجّیت اطلاق ادله قضا بر عمومیت و شمول است؛ و همچنین که مردان از قبل ائمه معصوم(علیهم السلام) مجاز در تصدّی قضا هستند، زنان هم از قبل آنها مجازند، مخصوصاً نسبت به شئون زنان و حقوق آنها.

۴ - در مورد ولایت بر صغیر و اموال او، با نبودن پدر، نظر معظم له این است که مادر، قیّم قهری است و مشمول ادله احسان و معروف و خیر و برّ است و ولایت بر صغیر، بیش از برّ و احسان، چیز دیگری نیست و به حکم آیه شریفه: «وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ» <مادر بر پدر بزرگ، اولویت دارد، و با نبود مادر، پدر بزرگ، قیّم فرزند است.

۵ - ایشان در باب تفاوت دیه زن و مرد می فرماید: دیه زن و مرد، مساوی است و این حکم، مستفاد از اطلاق ادله دیه است، و دلیل معتبری بر تقیید نداریم.

۶ - در مورد کثیرالسفر می فرماید: کسانی که مرتباً قبل از ده روز، یک سفر چهار فرسخی بروند (چه در رابطه با شغل یا غیر شغل) و ده روز در یک جا نمانند، کثیرالسفرند، و اگر افراد برای زیارت هم مسافرت کنند، نمازشان تمام و روزه آنان صحیح است.

۷ - درباره موسیقی، نظر معظم له چنین است که حرمت موسیقی و غنا، حرمت محتوایی است و هر صوت و غنا و موسیقی ای که در آن، ترویج بی بند و باری و بی عفتی و به انحراف کشیدن انسانها نباشد و چهره اسلام را بد نشان ندهد، حرام نیست.

۸ - ایشان در مورد کفار می فرماید: اظهر طهارت آنان، همانند طهارت مسلمانان است. گرچه کفار حربی که بر سر اسلام و اعتقاد مسلمانان با آنان می جنگند) نه به سبب جهات دیگر) و معاند دینی هستند (همانند اندکی از بقیه کفار که با یقین به حقانیت اسلام، باز منکر آن هستند)، محکوم به نجاست اند.

۹ - درباره ربا فرموده اند: حکم تحریم ربا که در آیات و روایات آمده و به آن اشاره شده، مختص به ربای استهلاکی است نه ربای استنتاجی .

۱۰ - معظم له، قائل به عمومیت قصاص است برای قتل هر انسانی که خوش در حکومت اسلامی محترم است، بدون تفاوت از حیث مسلمان و کافر بودن قاتل و مقتول. قصاص، حیاتی است برای صاحبان خرد: «وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَبْصَارِ» > «و این نظریه، مستند است به اطلاعات و عمومات قصاص و برخی از اخبار مسئله که حجت است.

۱۱ - ایشان در مورد ولایت و حاکمیت و مرجعیت و بقیه شئون فقیه، ذکوریت را شرط نمی دانند و مناط را همان فقه و تقوا می دانند. ایشان مدعی است که در حقوق اسلامی، همچنان که تبعیض نژادی نیست و سفید و سیاه برابرنند، تبعیض جنسیتی و ملیتی نیز وجود ندارد.

منبع: وب سایت آیت الله صانعی

<http://www.saanei.org/page.php?pg=showbiography&id=۱۴&query>

نظر آیت الله صانعی در مورد دیه:

در شکستگیهای استخوان اعضای زن، معیار، یک پنجم دیه خود زن است، یا دیه کامل مرد، با لحاظ اینکه میزان دیات اعضا متفاوت می باشد؟
- به نظر این جانب، دیه زن با مرد مساوی است. قضائاً لا اطلاق ادله الدیه و عدم دلیل بر تقیید.

منبع: وب سایت آیت الله صانعی

<http://www.saanei.org/page.php?pg=showistifta&id=۱۰۴&query>

وب سایت مربوط به فتواها:

<http://www.jannaati.com/far/index.php?page=۶&row=۶&start=۶>

<http://herlandmag.org/news/۰۶،۰۵،۲۹،۰۹،۴۹،۵۶/>

<http://www.jannaati.com/far/index.php?page=۸>

<http://www.jannaati.com/far/index.php?page=۶&row=۶&start=۱۸>

<http://www.saanei.org/page.php?pg=showbiography&id=۱۴&query=فتاویٰ و کلام و لغت &lang=>

<http://www.jannaati.com/far/index.php?page=۶&row=۶&start=۲۴>

<http://www.saanei.org/page.php?pg=showistifta&id=۴۶۶&query=فتاویٰ و کلام و لغت &lang=>

<http://www.saanei.org/page.php?pg=showistifta&id=۱۰۴&query=فتاویٰ و کلام و لغت &lang=>

<http://www.saanei.org/page.php?pg=showistifta&id=۱۳۴&query=فتاویٰ و کلام و لغت &lang=>

<http://www.jannaati.com/far/index.php?page=۶&row=۶&start=۱۲>

